

Podávání parenterální výživy v domácím prostředí snižuje náklady a umožňuje pacientům částečný návrat do běžného života, což ale vyžaduje pečlivou edukaci pacientů a jejich rodin během hospitalizace (4, 5).

Pro dlouhodobou parenterální výživu se využívají centrální žilní přístupy, mezi nimiž dominuje tunelizovaný Broviac katétr. Tento přístup zajišťuje stabilní fixaci díky podkožní manžetě, která zároveň působí jako bariéra proti infekcím (1). I přes jeho výhody však může být spojen s komplikacemi, jako jsou katérové sepse, které mohou mít vážné až fatální důsledky (6). Parenterální výživa také přináší rizika, včetně metabolických poruch nebo zánětlivých reakcí, což dále ovlivňuje kvalitu života pacienta.

Adolescenti, kteří využívají Broviac katétr pro dlouhodobou parenterální výživu, čelí mnoha výzvám. Kromě fyzických komplikací se potýkají s psychologickými důsledky, jako jsou deprese a negativní vnímání vlastního těla (7). Náročná je také jejich integrace do kolektivu vrstevníků, přestože je pro zlepšení kvality života nezbytná. Sociální podpora a přijetí hrají klíčovou roli, přičemž je důležité, aby tito adolescenti měli přístup k adekvátní zdravotní a psychologické péči (5).

Cílem tohoto příspěvku bylo zjistit a popsat kvalitu života adolescentů s cévním přístupem Broviac a identifikovat faktory, které tuto kvalitu ovlivňují. Studie podtrhuje nutnost individuální podpory zaměřené na fyzické, psychologické i sociální potřeby těchto jedinců.

Metodika

Kvalitativní výzkum probíhal metodou interpretativní fenomenologické analýzy, která se zaměřuje na porozumění žité zkušenosti člověka (8). Data byla sbírána prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů v březnu 2021.

Do výzkumného souboru bylo zařazeno sedm adolescentů ve věku 10–19 let, kteří splňovali následující kritéria: dlouhodobé používání cévního přístupu Broviac po dobu minimálně jednoho roku, aplikace parenterální výživy z důvodu nedostatečného vstřebávání živin, provádění parenterální výživy v domácím prostředí nejméně dvakrát týdně a souhlas účastníka či zákonného zástupce s účastí na výzkumu.

Participantů byli částečně vybráni na základě osobního kontaktu ve zdravotnických zařízeních poskytujících péči pacientům s dlouhodobým cévním přístupem. Pro získání účastníků byly osloveny zdravotnické instituce a pomocné skupiny napříč Českou republikou. Kvůli ochraně osobních údajů byli účastníci kontaktováni pracovníky těchto institucí, kteří jim zprostředkovali informace o výzkumu a kontakt na výzkumníka.

Analýza dat byla provedena pomocí interpretativní fenomenologické analýzy. Úvodním krokem byla transkripce rozhovorů, následované opakovaným čtením a poslechem nahrávek pro lepší porozumění problémům účastníků. Během tohoto procesu byly zaznamenávány komentáře a poznámky, které identifikovaly klíčové pasáže. Pomocí kódování a třídění textu byly vytvořeny významové jednotky, které vedly k vytvoření kategorií a subkategorií (8).

Před rozhovory byli účastníci informováni o průběhu, anonymitě a možnosti odmítnout odpovědi na citlivé otázky. Všichni účastníci byli důkladně informováni o povaze výzkumu, jeho dobrovolnosti a možnosti kdykoli svou účast ukončit. Nezletilí účastníci měli souhlas svých zákonných zástupců. Rozhovory probíhaly v domácím prostředí účastníků, trvaly přibližně 20 minut a byly zaznamenány na audiozáznam. Po rozhovorech následoval

doslovný přepis, doplněný o terénní poznámky a analýzu nonverbální komunikace. Pro zajištění anonymity byla jména účastníků změněna.

Výsledky

Výzkumný soubor tvořilo sedm adolescentů s cévním přístupem Broviac, kteří splňovali uvedená kritéria pro zařazení do studie. Zúčastnily se čtyři dívky a tři chlapci. Tři účastníci byli záměrně vybráni na základě osobního kontaktu ve zdravotnickém zařízení specializovaném na léčbu a péči o dlouhodobé cévní přístupy Broviac. Další účastníci byli získáni díky spolupráci se specializovanými institucemi, které zprostředkovaly kontakt na výzkumníka. Základní informace o výzkumném souboru jsou uvedeny v tabulce 1.

Bylo identifikováno pět hlavních témat: fyzická oblast, psychologická oblast, interpersonální vztahy, každodenní život a prostředí, která reflektují vliv dlouhodobého cévního přístupu Broviac na kvalitu života adolescentů (viz Obr. 1). Jednotlivá témata jsou rozvedena, včetně přímých citací účastníků níže.

Fyzická oblast

Pohyblivost

Z rozhovorů vyplynulo, že cévní přístup Broviac ovlivňuje pohybové aktivity účast-

Tab. 1. Charakteristika výzkumného souboru

Participant	Věk	Délka zavedení Broviac	Délka aplikace parenterální výživy
Rozálie	13 let	7 let	12 hodin denně
Alena	13 let	13 let	12 hodin denně
Petr	15 let	13 let	19 hodin denně
Tereza	17 let	13 let	14 hodin denně
Jakub	17 let	17 let	10 hodin 3x týdně
Lucie	17 let	5 let	10 hodin 4x týdně
Václav	18 let	3 roky	16 hodin denně

Obr. 1. Kvalita života adolescentů se syndromem krátkého střeva na parenterální výživě cévním přístupem Broviac: Témata a subtémata

